

SZLAK KORPUSU
GEN. JANA KANTEGO SIERAWSKIEGO
Bitwa pod Kazimierzem Dolnym 1831

*Pulk 10ter, 14^{ty}, 15^{ty} i 16^{ty} Piechoty
10ter, 14ter, 15ter und 16ter Infanterie-Regiment,*

Scenariusz warsztatów do wystawy czasowej
pn. Szlak korpusu gen. Jana Kantego Sierawskiego.
Bitwa pod Kazimierzem Dolnym 1831

LINORYT

Materiał dostępny na licencji Creative Commons (CC BY-NC-ND 4.0)

1. Termin realizacji zadania
6 listopada – 30 listopada 2021

2. Czas trwania zajęć
2h

3. Ilość spotkań
2 spotkania

4. Grupa wiekowa
dorośli i seniorzy (19 – 90 l.)

5. Miejsce realizacji zadania
Dział Historii i Kultury Regionu MNKD

6. Cele zajęć

Uczestnik:

- potrafi umiejscowić w czasie powstanie listopadowe
- wymienia cele walki powstańców jako formy walk niepodległościowych
- rozróżnia bezpośrednie i długofalowe następstwa powstańczych ruchów narodowych
- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wybuchu powstania listopadowego
- charakteryzuje bohaterów powstania listopadowego na ziemi kazimierskiej
- zna pojęcia: powstanie, niepodległość, zaborca, kongres wiedeński, sejm Królestwa Polskiego, Kaliszanie, rewolucja lipcowa we Francji, rewolucja w Niderlandach, Szkoła Podchorążych Piechoty w Warszawie, bitwy pod Wronowem i Kazimierzem Dolnym, twierdza Zamość
- zna postaci – car Aleksander I, car Mikołaj I, Wielki Książę Konstanty, Piotr Wysocki, gen. Jan Kanty Sierawski, ppłk Juliusz Małachowski, płk. Franciszek Młokosiewicz, mjr. Stanisław Krzesimowski, ppłk. Kazimierz Oborski, płk. Spytek Jordan, płk. Piotr Łagowski, ppłk. Korneli Grodzicki, mjr. Paweł Malczewski

7. Rezultaty zajęć

- rozwój umiejętności kreatywnych
- umiejętność pracy w grupie
- wzrost zainteresowania historią
- wykonywanie ciekawych, oryginalnych i pomysłowych prac
- rozwój wyobraźni

8. Metody pracy

- praca z ikonografią
- praca indywidualna
- praca z tekstem źródłowym

9. Materiały, narzędzia

- linoleum
- dłuta
- wałki do linorytu
- czarna farba
- szablony A5

10. Przebieg zajęć

- Przywitanie uczestników
- I część teoretyczna - oprowadzanie po wystawie czasowej
- II część praktyczna - warsztaty z linorytu

Działania zbrojne na Lubelszczyźnie

Wojska rosyjskie wkroczyły na teren Królestwa Polskiego i na początku lutego 1831 roku zajęły Lubelszczyznę. Oddziały powstańcze zmuszone były wycofać się w okolice Lublina. Najsilniejszym polskim ośrodkiem zbrojnym na Lubelszczyźnie była twierdza Zamość, dowodzona przez gen. Józefa Dwernickiego. Na lewym brzegu Wisły stacjonował korpus gen. Jana Sierawskiego. Dopusażony był m.in. w jednostki lubelskie. Miał za zadanie odwrócić uwagę rosyjskiego korpusu Cypriana Kreutza od twierdzy zamojskiej i pomóc w zaopatrzeniu jej magazynów.

Bitwa pod Kazimierzem

Korpus gen. Sierawskiego w dniach 14 i 15 kwietnia przeprawił się na prawy brzeg Wisły w kilku miejscowościach. Miejscem zbiórki było Opole Lubelskie. Po drodze żołnierze rozbili posterunki rosyjskie w Józefowie, Kamieniu i Kazimierzu. Sierawski posiadał niesprawdzone informacje o marszu wojska gen. Kreutza w kierunku Lublina i dalej na twierdzę Zamość. Wpłynęło to na decyzję wyruszenia za Rosjanami 16 kwietnia.

Rosyjski generał otrzymawszy informację o przeprawie korpusu polskiego przez Wisłę zdecydował się stawić mu czoła. Zgodnie z zamierzeniem naczelnego dowództwa Sierawski miał połączyć się z korpusem gen. Ludwika Paca. Korpus Paca miał początkowo przekroczyć Wieprz pod Gołębiem, a następnie statkami dopłynąć Wisłą do odcinka między Wąwolnicą a Bełżycami.

17 kwietnia po południu polski korpus dotarł do Kazimierza Dolnego. Żołnierze byli zmęczeni długim marszem i walką, głodni oraz bez zapasów amunicji. W starciu pod Wronowem zginęło ok 450 ludzi. Gen. Sierawski w pierwszym odruchu nakazał dowódcom przeprawę przez Wisłę nocą z 17 na 18 kwietnia, ale widząc wyczerpane oddziały zgodził się na odpoczynek w Kazimierzu. Rano 18 kwietnia tempo przeprawy przez Wisłę było oporne z powodu braku statków przewozowych wysłanych wcześniej gen. Pacowi.

Bitwa pod Kazimierzem

Korpus Kreutza ruszył na Kazimierz z dwóch stron drogami od Wylągów i Karczmisk.

Na wjazdach do Kazimierza Sierawski ustawił posterunki, których żołnierze jako pierwsi starli się z Rosjanami. Na linii od Czerniaw obroną dowodził ppłk. Juliusz Małachowski. Braki w amunicji zmusiły oddziały polskie do wycofania się. Kolejne starcia miały miejsce w centrum Kazimierza, przy klasztorze reformatów, pod farą i uliczkach śródmieścia.

Przypuszczalnie w okolicach fary do walki z Rosjanami ponownie stanęli żołnierze z 10. Pułku Piechoty i kosynierzy pod wodzą ppłk Juliusza Małachowskiego. Było to mordercze starcie. Polakom brakowało amunicji. Małachowski uzbrojony w kosę z kosynierami ruszył na żołnierzy rosyjskich. Trafiony trzema kulami zginął na miejscu.

fot. 1. Pomnik hr. Juliusza Małachowskiego w wąwozie w Kazimierzu Dolnym

"Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu "Patriotyzm Jutra"

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

MUZEUM
HISTORII
POLSKI

PA
TRIO
TYZM
JUTRA